

DRUŠTVENE VIJESTI

NA PELJEŠKOME MOSTU POČELA MONTAŽA KOLNIČKE KONSTRUKCIJE

Pandemija koronavirusa nije znatnije omela radove na gradilištu Pelješkog mosta, gdje radnici prije ulaska moraju proći obvezno mjerenje tjelesne temperature te obvezno moraju nositi maske i rukavice. Početkom srpnja 2020. na gradilištu mosta radnici su na 55 metara visoke stupove postavili prve elemente kolničke konstrukcije duge 10 metara i široke 25 metara.

U Kini je u tijeku izgradnja 47 čeličnih blokova mase po 200 tona, koji se u Luci Ploče očekuju krajem ljeta. Radovi traju i na pristupnim cestama Pelješkome mostu. Na kopnenoj strani u tijeku je izgradnja čvorišta Duboka, dok su na pelješkoj strani u tijeku radovi na tunelu Debeli brijeg dugom 2467 metara. Izvođači su se obvezali sagraditi Pelješki most za tri godine od dana uvođenja u posao, a to znači do kraja srpnja 2021. Prema natječajnoj dokumentaciji, za gradnju dviju dionica pristupnih cesta potrebna su 33 mjeseca odnosno 28 mjeseci, dok je referentni rok za završetak svih radova na sve četiri faze projekta 31. siječnja 2022. ■

INSTITUT IGH NASTAVLJA UGOVARATI NOVE POSLOVE

Institut IGH d.d. je kao vodeći član zajednice ponuditelja, koju čine i *IGH d.o.o. Mostar*, *Integra d.o.o. Mostar* te *GEOCON d.o.o. Čitluk*, potpisao ugovor s JP-om *Autoceste Federacije BiH d.o.o.* za izradu idejnoga i glavnoga projekta brze ceste Mostar – Široki Brijeg – državna granica s Republikom Hrvatskom, dionice Polog – državna granica s Republikom Hrvatskom (40,5 km) približne vrijednosti od 29,9 milijuna kuna.

Institut IGH d.d. i njegovi partneri imaju rok od 18 mjeseci za izradu idejnoga i glavnoga projekta brze ceste Polog – Široki

Brijeg – državna granica s Republikom Hrvatskom, za izvođenje istražnih radova za potrebne idejnoga projekta te za izradu studije izvodljivosti, studije utjecaja na okoliš kao i drugih studija definiranih ugovorom.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine još je 2016. usvojila Okvirnu strategiju prometa Bosne i Hercegovine i Transportnu strategiju Federacije, kojom je brza cesta Mostar sjever – Široki Brijeg – državna granica s Republikom Hrvatskom definirana kao jedna od prioritarnih dionica. Planiranom brzom cestom Mostar sjever – Široki Brijeg – državna granica s Republikom Hrvatskom rasteretit će se cestovna mreža grada Mostara te će ona ujedno biti sjeverna obilaznica grada. Izravnom vezom s autocestom na koridoru V.c omogućit će se usmjeravanje s petlje Mostar sjever na koridor V.c prema gradu Širokom Brijegu i općini Grudama te u konačnici do državne granice s Republikom Hrvatskom, gdje će se brza cesta priključiti na hrvatsku cestovnu mrežu. Brza cesta od mjesta Pologa izravno se nastavlja na južnu obilaznicu grada Mostara i omogućit će dobru cestovnu povezanost zapadnohercegovačke županije s postojećom cestovnom mrežom, ponajprije s koridorom V.c.

Među drugim ugovorima važnijima za *Institut IGH d.d.* u Bosni i Hercegovini treba istaknuti Ugovor o nadzoru Termoelektrane Banovići koji je zaključen prošle godine, a čija je je ugovorna vrijednost oko 15,7 milijuna kuna. Vrijedi spomenuti i Ugovor o nadzoru izvođenja radova projekta Most na Savi kod Gradiške u vrijednosti od oko 8,2 milijuna kuna za IGH. ■

REKONSTRUKCIJA VODOVODNE MREŽE U VUKOVARU

Unatoč pandemiji koronavirusa, krajem svibnja 2020. u ugovornome roku završeni su radovi na rekonstrukciji vodo-

opskrbne mreže za spoj Ulice kardinala Alojzija Stepinca i Frankopanske ulice, Ulice Eugena Kvaternika i Ulice Vijeća Europe u Vukovaru ukupne vrijednosti 1,4 milijuna kuna bez PDV-a. Riječ je o kilometru vodovodne mreže, uključujući sve priključke i prespoje na ulice s kojima se spajaju.

Najzahtjevniji među tim trima projektima definitivno je bio projekt rekonstrukcije cjevovoda od lijevanog željeza uz most iznad rijeke Vuke u središtu grada. U preostale dvije ulice izvedena je rekonstrukcija dotrajalog azbestno-cementnoga cjevovoda. Svi radovi na rekonstrukciji vodovodne mreže, dakle i na prespajanju cjevovoda i priključaka, izvedeni su uz kontinuiranu vodoopskrbu stanovništva. Prekidi u opskrbi stanovništva vodom nisu bili dulji od šest sati kako bi krajnji korisnici usluge javne vodoopskrbe bili što zadovoljniji.

Radi stvaranja uvjeta za kvalitetno proučavanje i gospodarenje te za racionalan i tehnički korektan razvoj vodoopskrbe područja obuhvata vodoopskrbnog sustava kojim upravlja *Vodovod grada Vukovara d.o.o.* pristupilo se programu smanjenja gubitaka u vodoopskrbnome sustavu rekonstrukcijom dotrajalih cjevovoda. Naime, postojeći azbestno-cementni cjevovodi u spomenutim ulicama bili su dotrajali te su kvarovi bili učestali, a zbog sigurnije opskrbe vodom i povezivanja mjernih zona izvedena je rekonstrukcija cjevovoda od lijevanoga željeza uz most.

Gubici vode u javnim vodoopskrbnim sustavima Republike Hrvatske velik su problem, a smanjene gubitaka važno je zbog očuvanja prirodnih resursa jer je voda najvažniji prirodni resurs. ■

OBJAVLJEN JAVNI POZIV ZA SUNČANE ELEKTRANE

Hrvatska elektroprivreda objavila je javni poziv zainteresiranim partnerima za

DRUŠTVENE VIJESTI

iskazivanje interesa za razvoj i prodaju projekata obnovljivih izvora energije na području RH. Na temelju rezultata javnoga poziva za 2019. HEP je s 11 jedinica lokalne samouprave potpisao sporazume o razvoju projekata sunčanih elektrana ukupne snage 120 MW.

Novi javni poziv zainteresiranim partnerima otvoren je do 31. prosinca 2020., a upućen jedinicama lokalne samouprave radi zajedničke pripreme razvojne dokumentacije za projekte sunčanih elektrana (SE) te pravnim ili fizičkim osobama zainteresiranim za prodaju projekata neintegriranih (samostojećih) SE-ova u razvoju snage veće ili jednake 2 MW, vjetroelektrana u razvoju ili u pogonu te hidroelektrana u razvoju ili u pogonu snage veće ili jednake 1 MW.

Na objavu novoga javnog poziva HEP je odlučio na temelju dobrog iskustva s odzivom na poziv iz 2019. Na temelju analize zaprimljenih iskaza interesa i komunikacije s jedinicama lokalne samouprave kao potencijalnim partnerima HEP je od rujna 2019. do travnja 2020. s 11 općina i gradova potpisao sporazume o razvoju projekata sunčanih elektrana ukupne snage 120 MW. Dodatnih 60 megavata HEP je na temelju poziva osigurao ugovorenim akvizicijama projekata u razvoju, dok je 100 megavata potencijalna ukupna snaga sunčanih elektrana koje je HEP počeo samostalno razvijati na nekoliko drugih lokacija. U razdoblju do 2023. HEP u ciklus izgradnje sunčanih elektrana planira uložiti 750 milijuna kuna. ▀

ZAPOČELA GRADNJA NAJVEĆE HRVATSKE SUNČANE ELEKTRANE

Polaganjem temeljnoga kamena počela je gradnja SE-a Cres koja će, kada bude dovršena, biti najveća sunčana elektrana u Hrvatskoj. Vrijednost projekta je 41 milijun kuna, a elektrana će imati snagu od 6,5 MW te će zahvaljujući proizvodnji

oko 8,5 milijuna kilovatnih sati električne energije na godinu pokrivati potrebe oko 2500 hrvatskih kućanstava. Time je HEP ujedno pokrenuo zelenu energetsku tranziciju kvarnerskih otoka. Naime, elektrana se nalazi dva kilometra sjeverno od naselja Orleca i prostirat će se na zemljištu površine 17 ha. Sastojeći će se od 13 segmenata pojedinačne snage od 500 kW, odnosno od ukupno 20.330 fotonaponskih modula domaćega proizvođača *Solvisa*. Moduli će biti postavljeni tako da omogućuju neometan prolazak malih životinja unutar ograde elektrane i ispašu ovaca u ograđenome području. Projekt SE-a Cres je do ishođenja lokacijske dozvole razvijala Primorsko-goranska županija, a potom je projekt preuzeo HEP, koji je na temelju natječaja izgradnju povjerio konzorciju koji čine tvrtke *PVI Solar*, *PVI*, *Intecco* i *Deling*. Elektrana bi s proizvodnjom trebala početi do kraja 2020.

Osim SE-a Cres gradi se SE Marići kod Žminja snage 1 MW, a uskoro počinje i gradnja druge faze SE-a Kaštelir u zaleđu Poreča snage 2 MW. Obje će elektrane, baš kao i SE Cres, električnu energiju proizvoditi bez poticaja, na posve tržišnoj osnovi. Uz to HEP razmatra izgradnju još dviju sunčanih elektrana na Cresu: SE-a Cres 2 snage 4,14 MW, koji bi se trebao graditi u blizini SE-a Cres, i SE-a Ustrine kod Osora snage 9,99 MW, koji se razvija u suradnji s Primorsko-goranskom županijom i Gradom Malim Lošinjem. Na otoku Unijama HEP planira graditi sunčanu elektranu snage 1 MW s baterijskim spremnikom, što je dio europskoga programa INSULAE, a razvija se u partnerstvu s *Razvojnou energetskom agencijom Kvarner*. Trenutačno najveći projekt sunčane elektrane na području Istre i Kvarnera koji se razvija jest SE Nova Vas, čija će snaga biti čak 40 MW, a partner HEP-a jest Općina Kršan. Konačno, HEP ostvaruje još nekoliko projekata integri-

ranih sunčanih elektrana na krovovima svojih poslovnih i pogonskih zgrada te je u tijeku postavljanje elektrana u Malome Lošinju, Krku i Poreču. ▀

EUROPSKI TJEDAN MOBILNOSTI: PROMOCIJA ODRŽIVOGA PRIJEVOZA

Svake godine od 16. do 22. rujna obilježava se Europski tjedan mobilnosti. Riječ je o inicijativi koja potiče gradove na uvođenje i promicanje održivih prijevoznih sredstava i poziva ljude da isprobaju zelenije alternative vožnji automobilu. Slogan ovogodišnje manifestacije glasi: "Mobilnost s nultim emisijama za sve", a odražava ambiciozan cilj ugljično-neutralnoga kontinenta do 2050. Manifestacija je sastavljena od triju glavnih komponenata: tjedna aktivnosti, trajnih mjera za uvođenje održive mobilnosti te Dana bez automobila, koji se održava 22. rujna i središnje je događanje Europskog tjedna mobilnosti.

U Hrvatskoj je Ministarstvo zaštite okoliša i energetike tijelo zaduženo za nacionalnu koordinaciju manifestacije te poziva sve zainteresirane za promociju prijevoza s nultim emisijama da se uključe u obilježavanje. Europski tjedan mobilnosti idealna je prilika za prezentaciju održive mobilnosti lokalnim stanovnicima i za objašnjenje izazova s kojima se gradovi suočavaju. Sudjelovanje u kampanji gradovima pruža priliku da građanima približe prednosti izbora ekološki prihvatljivijeg prijevoza kojim bi se ostvario napredak u smjeru što kvalitetnije mobilnosti u Europi. ▀

EU POTIČE ZELENI OPORAVAK

Europska komisija objavila je prvi poziv na podnošenje prijedloga u sklopu Inovacijskoga fonda, jednog od najvećih programa na svijetu za demonstraciju niskougljičnih tehnologija, koji se financira

DRUŠTVENE VIJESTI

prihodima s dražbe emisijskih jedinica iz EU-ova sustava za trgovanje emisijama. U sklopu toga fonda financirat će se napredne tehnologije za obnovljivu energiju, energetski intenzivne industrije, skladištenje energije te hvatanje, upotrebu i skladištenje ugljika.

Plan je potaknuti zeleni oporavak tako što će se otvarati lokalna radna mjesta prilagođena budućim potrebama, čime će se utrti put klimatskoj neutralnosti i utvrditi vodeći položaj Europe u svijetu kada je riječ o tehnologijama. EU će uložiti milijardu eura u perspektivne projekte koji su spremni za tržište poput čistoga vodika ili drugih niskougljičnih rješenja za energetski intenzivne industrije kao što su industrija čelika, cementa i kemikalija. Podupirat će se i skladištenje energije, mrežna rješenja te hvatanje i skladištenje ugljika. Potpredsjednik Europske komisije Frans Timmermans poručio je to da će ta velika ulaganja pridonijeti ponovnome pokretanju gospodarstva EU-a i uvesti nas u fazu zelenoga oporavka nakon kojega ćemo 2050. postići klimatsku neutralnost. ■

OBNOVA GROBALJA OŠTEĆENIH U POTRESU

Razorni je potres u Zagrebu iza sebe ostavio veliku štetu, a posebno pogođeno područje su zagrebačka groblja. Stradalo je više od 6000 grobova i spomenika, a najveća je šteta nastala na objektima *Gradskih grobalja*, osobito na arkadama na Mirogoju. Tvrtka *Gradska groblja* je vrlo ambiciozno krenula s velikom obnovom pa se istodobno obnavljaju stradale površine, proširuju kapaciteti nekih grobnih mjesta, a na trećim se lokacijama intenzivno radi na uređenju objekata i okoliša. Na Mirogoju su u tijeku radovi na proširenju krematorija i Gaja urni, a opsežni radovi trebali bi biti dovršeni za godinu dana. U tijeku su i radovi na proširenju parkinga na Mirogoju, kojima će se

dobiti dodatnih 130 parkirališnih mjesta. Radovi su počeli u srpnju 2020. i trebali bi biti završeni do rujna ove godine, s time da će se tijekom proširenja nabaviti i nova ulazna porta te će se hortikulturalno urediti okoliš oko novoga parkirališta. *Gradska groblja* aktivna su i na uređenja drugih grobljanskih lokacija u Zagrebu poput Markova polja, gdje je nabavljena nova ulazna porta, dok zaposlenici i redarsko-čuvarska služba imaju kvalitetne uvjete za rad u novome prostoru koji je opremio međimurski *Tehnix*. Sveobuhvatni radovi izvode se i na groblju Kašini, koje se nalazi blizu epicentra potresa, kao i na groblju Šestinama. ■

AGLOMERACIJA MURSKO SREDIŠĆE

Međimurske vode d.o.o. i zajednica ponuditelja *Izgradnja d.o.o. Domašinec* sklopili su početkom srpnja 2020. Sporazum za izgradnju uređaja za pročišćavanje otpadnih voda Mursko Središće, koji će se graditi na lokaciji "Zalešće", a bit će kapaciteta 12.000 ES s III. stupnjem pročišćavanja, što podrazumijeva uklanjanje krutih i otopljenih onečišćujućih tvari u otpadnim vodama na vrijednosti propisane Pravilnikom o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda. Mulj nastao u postupku pročišćavanja otpadnih voda obrađivat će se aerobnom stabilizacijom i dodatnom biološkom obradom korištenjem biljke *Phragmites australis*. Treba spomenuti to kako će se izdvojeni fosfor i dušik kao nutrijenti koristiti za rast i razvoj navedene biljke, čime će se izdvojeni mulj dodatno mineralizirati. Predviđeni rok za kompletan završetak radova je 23 mjeseca od potpisivanja ugovora, što uključuje projektiranje, izgradnju, testove po dovršetku, pokusni rad te puštanje u pogon. Riječ je o projektu od velike regionalne važnosti, jer će UPOV pročišćavati sanitarne otpadne vode s područja Grada Murskog Središća

te općina Svetog Martina na Muri, Selnice i Vratišince.

U sklopu izgradnje sustava odvodnje izvode se besplatni kanalizacijski priključci za sve potpisane ugovore o priključenju na sustav javne odvodnje. Riječ je o ukupno oko 3000 domaćinstava. Nakon postupaka javne nabave predviđena vrijednost svih radova, usluga i opreme aglomeracije Mursko Središće jest 253 milijuna kuna bez PDV-a, od čega 70,84 posto čine bespovratna sredstva EU-a, 12,64 posto sredstva iz Državnog proračuna, 12,64 posto sredstva iz proračuna *Hrvatskih voda*, a 3,88 posto sredstva lokalne samouprave.

U BJELOVARU PRIPREMA ZA PROJEKT NOVOGA NOGOMETNOG STADIONA

U Bjelovaru je pokrenut projekt izgradnje nogometnoga stadiona vrijedan 22 milijuna kuna. Novi stadion bit će multifunkcionalan, primjeren potrebama, ali i financijskim mogućnostima proračuna pa će se graditi u fazama.

Stadion s drvenim tribinama i dotrajalim svlačionicama zamijenit će novi s glavnim igralištem i dvama pomoćnim igralištima te tribinama s 1500 sjedećih mjesta od kojih će 700 biti natkriveno.

Bjelovarski gradonačelnik Dario Hrebak rekao je to da je stadion primjeren bjelovarskim potrebama, da se ne može graditi sredstvima iz europskih fondova, no da je Hrvatski nogometni savez, s kojim je Grad Bjelovar bio stalno u kontaktu, zainteresiran za gradnju stadiona i pomoći će određenim financijskim iznosom koji će sigurno biti veći od milijun kuna. Grad će gradnju stadiona financirati vlastitim sredstvima i kreditom od 14 milijuna kuna. Za prijašnji je projekt najniža ponuda izvođača bila gotovo 30 milijuna kuna pa novi projekt osigurava znatne uštede. Očekuje se da će se na natječaj za izvođača radova javiti i bjelovarske građevinske tvrtke, a početak gradnje predviđen je u listopadu 2020. ■